Granskaprojektet:

Rapport från arbetet
med granskningsregler och kommentarer

***

Rickard Domeij
Ola Knutsson
IPLab, Nada, KTH

Rapport från arbetet med granskningsregler och kommentarer

I den här rapporten beskrivs det arbete vi gjort för att förbättra regler och kommentarer i språkgranskningsprogrammet Granska (Domeij, Knutsson, Larsson, Rex & Severinsson-Eklundh, 1998) fram till första september 1998. Det är en intern delrapport i projektet Integrerade datorverktyg för skrivande inom Språkteknologiprogrammet som finansieras av Nutek/HSFR.

Arbetet har gått ut på att utvärdera och förbättra de granskningsregler som finns i programmet och förse dem med mer begripliga kommentarer som användaren kan förstå. Vi har använt följande tillvägagångssätt:

- Val av källor. Vilka källor som ska ligga till grund för regelinnehållet bestäms.
- Källangivelse. Granskningsreglerna förses med en tydlig referens till den paragraf eller motsvarande som behandlar det språkproblem som regeln detekterar och överensstämmelsen med reglerna kontrolleras.
- Regelgenomgång. Regler/ord som inte överensstämmer med eller hänvisar till en godkänd källa tas bort, likaså de som inte fungerar tillräckligt bra. Förslag på regler/ord som ska läggas till ges.
- Kommentarformulering. Regelkommentarerna formuleras på ett sätt som är begripligt, konkret och i överensstämmelse med den källa som refereras till.
- Ersättningsförslag. Ersättningsförslag läggs till ord i stilordlistor.
- Regelindelning. Indelningen av regler i grupper och kategorier ses över. Reglerna delas också in i olika regeluppsättningar.

Vi kan ingalunda påstå att arbetet är slutgiltigt klart. Regler och kommentarer måste omprövas kontinuerligt och omformuleras när de inte visar sig fungera som tänkt i praktiken. Men det finns också andra skäl. Vissa saker har vi helt enkelt inte hunnit med; andra har vi avstått från att göra så länge det nya regelspråket ännu inte är färdigimplementerat. Det skulle vara onödigt arbete att formulera om regler och ge dem ersättningsförslag när samma arbete till viss del skulle behöva upprepas då reglerna ska föras över till det nya regelspråket. Dock har vi noterat sådant som måste göras men som vi väntat med så att det finns specificerat här i rapporten för framtida behov.

Fortsättningen av rapporten utgör en mera detaljerad beskrivning av det arbete vi utfört respektive ännu inte utfört.

De bilagor som ligger med är minst sagt svårbegripliga för utomstående men värdefulla för oss i vårt fortsatta arbete. Bilagan Reviderade kommentarer innehåller de omarbetade kommentarerna till de olika granskningsreglerna, samt information om olika åtgärder och förslag till förändringar av regler, regelgrupper och kommentarer. Bilagan Omarbetning av stiltaggarna i Granska visar hur olika stilmarkerade ord beskrivs i lexikon. Bilagan Style visar hur hela lexikonstrukturen ser ut med uppslagsord, morfologisk beskrivning, stilmarkör, källangivelse och ersättningsförslag.

Val av källor

Vi har valt ut lämpliga källor till programmet och kontrollerat dem mot granskningsreglerna. Det är viktigt för programmets trovärdighet att granskningsreglerna

har pålitliga källor. Några källor har lagts till de redan befintliga, andra har tagits bort. De urvalskriterier vi använt är följande. Källorna ska:

- vara pålitliga och aktuella
- vara allmängiltiga (så att de gäller för olika typer av skrivande)
- vara täckande för många språkproblem
- komplettera varandra
- överensstämma med varandra
- vara begripliga och konkreta

Utvalda källor

De källor vi valt ut i enlighet med de kriterier vi angivit är följande:

- Svenska skrivregler (1992)
- SAOL (1986)
- Myndigheternas skrivregler (1997)
- Svarta listan (1988).
- Svensk handordbok (1991)
- Datatermgruppens hemsida (Datatermgruppen, 1997)
- Språkklyftan (Frick & Malmström, 1976)

Eftersom det inte finns någon skrivregelsamling som är tillräckligt täckande har vi måst använda oss av flera som kompletterar varandra. Svenska skrivregler är den källa vi använt mest. På skrivregelsområdet är det den mest allmängiltiga källan och det är också den vi har skaffat oss tillgång till i elektronisk form så att den kan länkas till direkt i programmet från en granskningsregel. Vi har inte funnit det aktuellt att lägga in länkar till flera källor när problemet omnämns i Svenska skrivregler. Det skulle man kunna göra och borde kanske också göra särskilt om den alternativa källan kan göras elektroniskt tillgänglig i programmet.

SAOL använder vi som komplement till Svenska skrivregler för att bland annat beskriva felaktiga särskrivningar och sammanskrivningar som inte står uppräknade i skrivreglerna. Ett problem är dock att dessa källor inte helt överensstämmer med varandra i definitionen av felaktiga särskrivningar och sammanskrivningar.

Myndigheternas skrivregler täcker in flera stilistiska problem än Svenska skrivregler, som till exempel kanslispråkliga ord/konstruktioner och vissa grammatiska felaktigheter som dubbla supinum och passiver. Denna källa stämmer i övrigt väl överens med Svenska skrivregler.

Svarta listan utgör ett bra komplement till Myndigheternas skrivregler i sin uppräkning av stela och formella ord och uttryck.

Svensk handordbok är lite problematisk eftersom den inte reviderats på länge och därför inte är helt aktuell. Vi har ändå valt att ta med den då det inte finns någon alternativ källa som tar upp de fraseologiska problem som den beskriver. Dock har vi valt att använda den med försiktighet och utifrån eget omdöme välja att inte ta med något som upplevs som passé. I fall där tveksamhet råder skriver vi en egen kommentar om det, som till exempel i fallet *till de som*. Det är en konstruktion som kategoriskt fördöms av SHB men som idag inte

sällan förekommer och accepteras inte minst i mindre formell text. Då skriver vi det som ett tillägg i kommentaren (se exempel sid 8).

Datatermgruppens hemsida har vi också använt som källa till regler som kontrollerar val av datatermer. Att datatermgruppens arbete ligger åtkomligt på webben gör att vi kan länka dit direkt från en regel i Granska.

Språkklyftan är en källa vi funderat på att ta bort på grund av dess ålder. Slutligen bestämde vi oss ändå för att behålla den på prov som källa till svårbegripliga ord som över 75 % av försökspersonerna i den undersökning som ligger till grund för boken inte förstod. Vi låter framtiden utvisa användbarheten för den regel som uppmärksammar dessa ord.

Källor som kan bli aktuella

Det finns några källor som vi inte använt oss av hittills men som vi anser kan behöva användas i fortsättningen. Dessa är:

- Att skriva bättre i jobbet (Ehrenberg-Sundin m.fl., 1995)
- TNCs skrivregler (1986)
- Typografisk handbok (Romberger & Frenckner, 1989)

Att skriva bättre i jobbet (1995) har vi inte använt som källa i något fall hittills men om den innehåller något som inte omnämns i övriga källor tycker vi gott man kan göra det. Boken är aktuell och täckande för dem som skriver på jobbet. Intressant vore att använda den som hypertext i programmet för skrivandets högre nivåer eftersom den också tar upp textorganisation, rubriker och såna saker.

TNC:s skrivregler har vi heller inte använt men det är en tillförlitlig källa som kompletterar de två andra skrivregelsamlingarna vad gäller problem som är specifika för tekniskt skrivande.

Troligen kommer vi att behöva en grammatikbok som källa till mer generella grammatikfel som vi hoppas kunna finna med den nya regelformalismen. Dock har vi ännu inte tagit fram något förslag på lämplig källa.

Vi tycker också att det kan behövas en källa för typografiska regler. Den som skriver på dator har inte mycket att hämta från Svenska skrivregler vad gäller riktlinjer för textformgivning och val av typografiska tecken enligt regler för tryckt text. Intressant vore att använda Typografisk handbok (Romberger & Frenckner 1989) som vi också har möjlighet att länka till i programmet. En annan möjlighet är att använda Typografisk handbok (Hellmark, 1995).

Borttagna källor

Några källor som tidigare funnits med har vi nu tagit bort på grund av att de inte i tillräckligt hög grad motsvarat de kriterier vi satt upp. De källor vi valt att ta bort är *Klarspråk* (Länsstyrelsen), *Några riktlinjer för författningsspråket* (Statsrådsberedningen 1994) och *Svenska i dag* (Molde 1992). *Klarspråk* anser vi inte vara tillräckligt allmängiltig eftersom den enbart vänder sig till skribenter på Länsstyrelsen. *Några riktlinjer för författningsspråket* är ännu mer specialiserad medan *Svenska i dag* innehåller alltför få språkproblem som är aktuella att referera till i programmet.

Källangivelse

Tidigare var flera källor angivna i regelkommentaren utan specifik hänvisning till den paragraf eller motsvarande som behandlar det språkproblem som regeln detekterar. Därmed blev det svårt för användaren av programmet att verkligen kontrollera en källa. Nu löste problemet delvis sig självt genom att vi tagit bort flera källor utan specifika hänvisningar (se ovan). För Myndigheternas skrivregler som vi valde att behålla blev det aktuellt att gå igenom granskningsreglerna, leta reda på den paragraf som behandlade problemet och ange den som referens i kommentaren till granskningsregeln.

Bland de källor vi använder har därmed både Svenska skrivregler och Myndigheternas skrivregler specifika källangivelser till enskilda paragrafer. För övriga källor tycker vi att det räcker med att bara ange källan utan ytterligare specifikation. Dessa källor har ordbokskaraktär vilket gör att användaren lätt själv kan slå upp det ord eller uttryck som uppmärksammas av en granskningsregel utan att uppslagsordet behöver specificeras i källangivelsen.

Regelgenomgång

Regelgrupper, granskningsregler och stilordlistor som inte överensstämmer med eller hänvisar till en godkänd källa har vi tagit bort, likaså har vi tagit bort dem som vi inte tycker fungerar tillräckligt bra (delvis baserat på en test av granskningsreglerna i Domeij et al.1998). Vi har kontrollerat att de regler som fanns med i Plita också finns med i Granska. Vi har också förslag på nya granskningsregler eller stilmarkerade ord som ska läggas till. Dessa tillägg väntar vi med tills den nya regelformalismen är klar.

Bortsorterade regelgrupper, granskningsregler och stilmarkerade ord

(För hänvisning till kommentarer se bilagan *Reviderade kommentarer*)

- För vissa regelgrupper som råkat dubbleras har den ena tagits bort.
- I gruppen *Formella och ålderdomliga ord* (kommentar 23) tas ord från Klarspråk bort eftersom vi inte längre använder den källan.
- Stilmarkerade ord har kontrollerats mot källan och tagits bort om de inte finns omnämnda där.
- Gruppen *Formellt uttryck* (kommentar 24) tas bort eftersom den refererar till Klarspråk som vi inte längre använder som källa.
- Regelgruppen *Ickefunktion* tas bort eftersom den bara är en slaskgrupp som innehåller regler som inte fungerar av olika skäl.
- Flera regler i gruppen *Formfel* (med hänvisning till kommentar 26) har tagits bort för att vi inte längre använder Molde (1992) som källa.
- Flera regler i gruppen *Kontamination* (med hänvisning till kommentar 40 och 41) har tagits bort för att vi inte längre använder Molde (1992) som källa.
- En regel i gruppen *Skiftfel* (kommentar 55) hade till uppgift att kontrollera att meningar började med stor men regeln gav upphov till alltför många falska alarm och har tagits bort.
- Regelgruppen *Krånglig sammansättning* har tagits bort. Källan Klarspråk gäller inte längre.
- Regelgruppen *Substantivering* har tagits bort för att den ger upphov till alltför många falska alarm.

- Regelgruppen *Tvetydiga ord* tas bort för att den ger upphov till alltför många falska alarm.
- I gruppen *Svårbegripliga ord* bör de ord som inte hör till dem som fler än 70 % missförstår (enl. undersökning i Språkklyftan) tas bort.

Övriga åtgärder

- Vissa stilord och regler som råkat hamna i fel grupp har flyttats.
- Vissa regelgrupper som tidigare inte hade källhänvisningar har fått det, t.ex. *Dubbelt supinum*, *Dubbel passiv*, *Objektsform efter preposition* och *Kommer* utan *att*.

Återstående arbete

(För hänvisning till kommentarer se bilagan *Reviderade kommentarer*)

- Kolla igenom regelgruppen *Felaktig sammansättning* och se om den kan slås ihop med gruppen *Partikelverb*.
- Regelgruppen *Meningsinledare* har ingen källa men känns ändå meningsfull. Försök hitta källa.
- Regelgruppen *Oklart syftande **man*** är problematisk eftersom den uppmärksammar alla användningar av *man* vilket ger upphov till många falska alarm.
- Regelgruppen *Tautologi* har ingen källa. Kolla om det går att hitta källa.
- Det är oklart vad granskningsregeln med hänvisning till kommentar 57 syftar på för problem i skrivreglerna. Kolla och skriv kommentar.
- Reglerna med kommentarerna 59 och 60 kan inte riktigt motiveras med hänvisning till Svenska skrivregler. Med Frenckner & Romberger (1989) som källa skulle de det.
- Gruppen *Abstrakt eller vagt ord* har Klarspråk som källa. Kolla om det går att hitta nån alternativ källa.
- Regelgruppen *Främmande ord* har ingen källa. Kolla orden och se om det går att hitta nån källa.
- Regelgruppen *Dataterm* innehåller ord som inte finns med på Datatermgruppens listor. Dessa bör tas bort.
- Regelgruppen *Förlängt ord* bör gås igenom och kontrolleras mot källan (Myndigheternas skrivregler).
- En regel för *dels ... dels* saknas.
- Uttryck som en data och en personal passar dåligt i regelgruppen *Böjning av främmande ord*. Fundera på om de ska placeras i nya grupper.
- Vi har listor med ord och ersättningsförslag för löst sammansatta verb (nedskriva-skriva ned), långa verbformer (skrives-skrivs) och vanliga passiver (skrivs). Dessa bör inkorporeras med lexikon och ges stilmarkörer.

Ersättningsförslag

Hittills har granskningsreglerna saknat ersättningsförslag eftersom regelspråket inte tillåtit det. Inte förrän i september 1998 räknar vi med att ha en fungerande formalism för att generera ersättningsförslag. För de flesta regler måste vi vänta med att ange ersättningsförslag till dess. Men för regelgrupper som innehåller listor med stilmarkerade ord (t.ex. formella ord) kan vi redan nu förbereda för att generera ersättningsförslag genom att lägga in dessa ersättningsförslag i lexikon (se bilaga Style).

Kanske skulle det också gå att tills vidare göra en enkel formalism för att helt enkelt byta ut ett stilmarkerat ord med dess ersättningsförslag i lexikon. Som det är nu går det knappt att använda regler för stilmarkerade ord eftersom användaren inte ges konkreta omskrivningsförslag.

Vi har lagt in ersättningsförslag för följande regelgrupper med stilmarkerade ord:

- Formellt eller ålderdomligt ord
- Främmande ord
- Vardagligt ord
- Förlängning
- Partikelverb
- Lång presensform

Följande grupper bör också ges ersättningsförslag:

- Dataterm
- Lång preposition
- Främmande ord
- För partikelverb och långa verbformer finns listor med ord och ersättningsförslag som bör inkorporeras med lexikon.

Kommentarformulering

Kommentarerna i Granska har varit korthuggna och nästan enbart innehållit kategorinamn och ev. källhänvisning. Kommentarerna har nu omformulerats så att de blivit mer begripliga och konkreta för användaren (se bilaga Reviderade kommentarer). Här är ett exempel på en kommentar som visar hur den nya kommentarstrukturen ser ut:

```
Böjning av främmande ord. Latinska pluralformer kan inte användas i
singular. Det heter alltså inte »ett centra» utan »ett centrum». Svenska
skrivregler 60 Märk 1.
```

Först kommer namnet på regelgruppen (Böjning av främmande ord). Därefter kommer en beskrivning av felets art följt av ett konkret omskrivningsexempel. Sist följer en källhänvisning, i det här fallet Svenska skrivregler. Den allmänna struktur vi använt är alltså:

Regelgruppsnamn
Felbeskrivning
Bearbetningsinstruktion (gärna med konkret exempel)
Källhänvisning
(Ev. anmärkning)

Så länge programmet inte ger konkreta ersättningsförslag som går att klistra in i texten är de konkreta exemplen i bearbetningsförslagen ofta helt oundgängliga. När ersättningsförslagen så småningom fungerar blir det inte lika viktigt med konkreta exempel, i vissa fall kanske helt överflödigt. Men vi tror ändå inte att de helt kommer att spela ut sin roll. De gör hela kommentaren mer begriplig och konkret. Förstår man inte vad

hjälpverb eller plural är så kan man ändå förstå det konkreta exemplet, och kanske så småningom till och med lära sig vad plural är.

Ibland har det funnits skäl att ta med en anmärkning efter källhänvisningen när källans beskrivning behöver kommenteras på något sätt, t.ex. för att den inte är helt aktuell som i exemplet nedan.

```
Kommer utan att. Hjälpverbet »kommer» bör följas av »att». Skriv »kommer
att hämta», inte »kommer hämta». SHO 1991. Märk: konstruktioner utan att
förekommer numera allt oftare t.ex. i kvällspressen.
```

Återstående arbete

Många enskilda regler kräver ytterligare specifikation i kommentaren, särskilt nu när ersättningsförslag saknas. Men med tanke på att vi i ett senare skede måste gå igenom alla enskilda regler och sätta in ersättningsförslag har vi valt att också vänta med formuleringen av mer specifika kommentarer till dess. Tills vidare kommer därför många problem som programmet signalerar att vara svåra för användaren att förstå och åtgärda. Ett exempel är uttrycket *ifall att* som nu enbart har en generell beskrivning som också omfattar andra dåligt konstruerade fraser. Användaren får varken ersättningsförslag eller någon annan information i kommentaren som visar att uttrycket bör skrivas utan *att*.

Arbete som återstår är:

- Lägg till mer specifika kommentarer till ord i samband med att ersättningsförslag sätts in.
- Geografiska egennamn saknar kommentar. Vanliga egennamn också.
- Filen med kommentarer bör gås igenom ordentligt. Många kommentarer har ingen hänvisning alls från reglerna, eller så saknas kommentaren helt. Kommentarer ligger också ibland dubblerade i filen, eller i olika versioner.

Regelindelning

Indelningen av regler i grupper och kategorier har setts över. Vi har tittat igenom Svenska skrivregler och Myndigheternas skrivregler och försökt hålla oss till källornas kategorisering när vi skapat nya grupper och namngivit dem, men vi har ibland valt att frångå källans kategorisering när vi inte tyckt att den fungerat. Vi har också förslag på ändring av taggarna i lexikon (se bilaga Omarbetning av stiltaggarna i Granska).

Åtgärder

- Reglerna har delats in i olika regeluppsättningar så att man kan välja att bara använda tecken- och grammatikregler, eller kombinera dem med stilregler.
- Flera regelgrupper har fått nya namn (se Nya regelgrupper nedan), t.ex. *Lång preposition* (tidigare *Abstrakt preposition*), *Sammansatt verb* (tidigare *Krånglig sammansättning*).
- Vissa regelgrupper har slagits samman eller delats upp i nya (se Nya stilgrupper nedan) t.ex. har regelgruppen *Formfel* slagits samman med gruppen *Böjning av främmande ord*.

Återstående arbete

(För hänvisning till kommentarer se bilagan *Reviderade kommentarer*)

- Felaktiga förkortningar med kommentarhänvisningarna 13 och 14 borde delas in så att man skiljer på avbrytningar och sammandragningar. Det gör det möjligt att i

kommentaren beskriva varför den ena typen av förkortningar tar punkt men inte den andra.
- Uttryck i regelgruppen *Felaktig särskrivning och vardagligt* bör flyttas så att de i stället ligger dubblerade i grupperna *Felaktig särskrivning* och *Vardagligt eller talspråkligt ord*. Programmet ser sedan till att båda kommentarerna visas parallellt.
- Uttryck i regelgruppen *Felaktig särskrivning och ålderdomligt* bör flyttas så att de i stället ligger dubblerade i grupperna *Felaktig särskrivning* och *Formellt eller ålderdomligt ord*. Programmet ser sedan till att båda kommentarerna visas parallellt.
- Regelgruppen Tidsuttryck bör slås ihop med andra uttryck som ska ha liten begynnelsebokstav , t.ex. historiska händelser (andra världskriget), till en gemensam grupp som heter *Liten begynnelsebokstav* eller liknande.
- Regelgruppen Geografiska egennamn bör slås ihop med andra uttryck som ska ha stor begynnelsebokstav (t.ex. egennamn på personer) till en gemensam grupp som heter *Stor begynnelsebokstav* eller liknande.
- Eventuellt bör båda ovanstående grupper slås ihop i en grupp som heter *Stor/liten begynnelsebokstav*.

Nya regelgrupper

Här beskrivs vilka regelgrupper vi vill använda i den nya versionen av Granska. Många har fått nya namn, andra är sammanslagna eller uppdelade på nya sätt. Vi har också angett vilka grupper som vi inte längre vill använda av olika skäl.

Ortografiska regler

- **Datum och tal** signalerar för sätt att skriva datum och tal som inte följer rekommendationerna i Svenska skrivregler.
- **Förkortning** kontrollerar att Svenska skrivreglers rekommendationer för förkortningar följs.
  Kommentar: Sammandragningar och avbrytningar bör ges särskilda kommentarer.
- **Hopning** signalerar otillåten teckenanvändning t.ex. att tecken inte dubbleras eller skrivs ihop efter varandra på ett ovanligt sätt.
- **Mellanrum** signalerar bland annat att mellanrum görs på rätt sätt före och efter skiljetecken.
- **Skiftfel** kontrollerar bland annat att det inte förekommer några stora bokstäver inne i ord.
- **Teckenanvändning** kontrollerar att ett tecken inte används i fel sammanhang t.ex. bindestreck (-) för tankstreck (-).
  Kommentar: Vissa regler i denna grupp funkar inte i nuvarande Granska, t.ex. kontroll av bindestreck och tankstreck.
- **Liten/stor begynnelsebokstav** (tidigare *Tidsuttryck* och *Geografiska egennamn*)
  Kontrollerar att tidsuttryck inte inleds med versal, t.ex. *Första maj*. Även att geografiska egennamn inte inleds med gemen, t.ex. *sverige*.
  Kommentar: denna grupp kan fyllas på med andra uttryck som ibland felaktigt inleds med versal, t.ex. ord som *riksdagen*, *regeringen*, *länsstyrelsen* samt historiska händelser. Den kan även fyllas på med flera uttryck som inleds med versal, t.ex. vanliga egennamn

(förutsatt att det inte leder till falska alarm, t.ex. *inga*).
Beskrivning i lexikon: libb (liten begynnelsebokstav) och stbb (stor begynnelsebokstav)

- **Kommatering i vissa uttryck** (tidigare *Kommatering*) kontrollerar att uttryck som *dels…, dels* och *ju …, desto* skrivs med komma framför andra led.

Stilistiska regler

- **Abstrakt ord** signalerar abstrakta eller vaga ord som är tunga syftningsord, till exempel *ifrågavarande* eller *avsedda*.
  Kommentar: Kolla att dessa uttryck har giltiga källor.
  Beskrivning i lexikon: abso
- **Lång preposition** (tidigare *Abstrakt preposition*) uppmärksammar långa prepositioner som ger en onödigt formell stil till exempel *angående* eller *rörande*.
  Beskrivning i lexikon: absp
- **Dataterm** (tidigare *Datatermer* och *Dataförkortningar*) uppmärksammar datatermer och dataförkortningar som har en bättre svensk motsvarighet enligt Svenska datatermgruppens rekommendationer, till exempel *e-mail*.
  Kommentar: Kolla att orden stämmer med datatermgruppens lista.
  Beskrivning i lexikon: data (dataterm), datf (dataförkortning)
- **Formellt eller ålderdomligt** (tidigare *Formella eller ålderdomliga ord* och *Formella uttryck*) uppmärksammar formella eller ålderdomliga ord som till exempel *hemställa* och *alldenstund*.
  Beskrivning i lexikon: foal
- **Meningsinledare** uppmärksammar användaren på att meningar inleds med samordnad konjunktion, till exempel *Och*.
  Kommentar: Källa saknas, kolla om det går att hitta.
- **Svårbegripligt ord** uppmärksammar ord som är svåra att förstå, till exempel *delegera* och *borgenär*. Ord som fler än 75 % av informanterna i Språkklyftans (1976) undersökning inte förstod finns med.
  Kommentar: Ord som 50–75 % av informanterna inte förstod har tagits bort.
  Beskrivning i lexikon: svba
- **Vardagligt eller talspråkligt** (tidigare *Vardagliga ord och uttryck*) uppmärksammar vardagliga ord och uttryck som till exempel *mej*.
  Beskrivning i lexikon: vard
- **Förlängning** (tidigare *Onödigt förlängt ord*) uppmärksammar ord som förlängts på ett onödigt sätt, t.ex. *befrämja* i stället för *främja*
  Beskrivning i lexikon: onfl
- **Sammansatt verb** (tidigare *Krångliga sammansättningar*) uppmärksammar sammansatta verb som normalt särskrivs, t.ex. *nedskriva*.
  Kommentar: Dessa ord ska kompletteras med en lista av sammansatta verb med ersättningsförslag.
  Beskrivning i lexikon: pavb
- **Lång verbform** (ny) uppmärksammar långa verbformer som normalt skrivs i sin korta variant, t.ex. *skrives*.
  Kommentar: Dessa ord ska kompletteras med en lista av långa verbformer med ersättningsförslag.

Grammatiska regler

- **Felaktig sammansättning** reagerar för vissa felaktiga sammansättningar till exempel *varsin*.
  Beskrivning i lexikon: fsms
- **Felaktig särskrivning** reagerar på vissa felaktigt särskrivna sammansättningar som till exempel *härom veckan*.
- **Kontamination** signalerar för sammanblandning av uttryck, till exempel *tillhör en av* (ska vara *är en av* eller bara *tillhör*).
  Kommentar: Kolla att dessa uttryck har giltiga källor.
- **Felaktig preposition** (tidigare *Prepositionsuttryck*) signalerar för fel i fasta uttryck enligt Svensk handordbok, till exempel *med utgångspunkt från* (bör vara *med utgångspunkt i*).
  Kommentar: Fundera på att slå ihop grupperna Kontamination och Tautologi med denna grupp. Bättre namn: Felaktigt uttryck, Fraseologiskt fel, Frasfel?
- **Objektsform efter preposition** (tidigare *Pronomenform*) signalerar att pronomen efter preposition är i subjektsform, till exempel *en av de som* (bör vara *en av dem som*).
- **Böjningsfel i substantivfras** (tidigare Substantivfraser) signalerar inkongruenta substantivfraser som till exempel *den stora hus*.
  Kommentar: Experimentregelgrupp som ännu inte fungerar fullt tillfredsställande.
- **Tautologi** uppmärksammar tautologiska uttryck till exempel *orsaken till anledningen*.
  Kommentar: Kolla att dessa uttryck har giltiga källor.
- **Böjningsfel i verbfras** (tidigare *Verbfraser*) signalerar för felaktiga verbfraser som *kommer* utan *att*, dubbel passiv och dubbelt supinum, till exempel *kunnat kommit*.
  Kommentar: Eventuellt kan denna grupp delas upp i flera undergrupper för de olika typerna av fel.
- **Böjningsfel vid främmande ord** (tidigare *Främmande ord* och *Formfel*) uppmärksammar främmande ord och konstruktioner som ofta böjs fel, till exempel *ett data, datat*
  Kommentar: Detta är en hopslagning av de två tidigare grupperna *Främmande ord* (som innehöll felböjda ordformer) och *Verbform* (som innehöll felaktiga konstruktioner). Kolla att orden stämmer med källorna.
  Beskrivning i lexikon: fram

Inaktiverade grupper

- **Substantiverat verb** försöker uppmärksamma verb som gjorts om till substantiv, det som brukar kallas "substantivsjuka", exempel på sådana ord är *användandet* och *nedsättning*.
- **Svårtolkat ord** uppmärksammar ord som ofta feltolkas enligt Språkklyftan (1976), till exempel *detaljhandel* och *distinkt*.
  Beskrivning i lexikon: felt
- **Tvetydigt byråkratord** uppmärksammar ord som har en annan betydelse i myndighetstexter än i vanligt språkbruk, till exempel *påkalla* och *förordna*.
  Beskrivning i lexikon: tvet
- **Oklart syftande *man*** (tidigare *Opersonligt ord*) uppmärksammar användaren på opersonliga ord, som kan medföra svårighet att avgöra vem eller vad som åsyftas, till exempel *man* som pronomen.
  Kommentar: Tvivelaktig grupp som ger upphov till många falska alarm. Vilka fler ord än *man* finns med?

Referenser

Datatermgruppens hemsida (1998). http://www.nada.kth.se/dataterm/ Utg. bl.a. Svenska språknämnden och TNC. Sidansvarig: Peter Svanberg, Nada, KTH.

Domeij, R., Knutsson, O., Larsson, S., Rex, Å. & Severinsson-Eklundh, K. (1998). *Granskaprojektet 1996–1997*. IPLabrapport. IPLab, Nada, KTH.

Ehrenberg-Sundin, B., Lundin, K., Wedin, Å. & Westman, M. (1995). *Att skriva bättre i jobbet*. Publica, Fritzes förlag.

Frenckner, K. & Romberger, S. (1992). *Tumregler för utformning av enkla dokument med datorstöd*. TRITA-NA-P8903. IPLab, Nada, KTH.

Frick, N & Malmström, S. (1976). *Språkklyftan*. Tidens förlag.

Hellmark (1995). *Typografisk handbok*. Ordfront och Ytterlids förlag.

Klarspråk (1995).Länsstyrelsen i Stockholms län.

Molde, B (1992). *Svenska i dag*. Prisma. Gummerus Printing, Finland.

Myndigheternas skrivregler (1994). Statsrådsberedningen och Finansdepartementet. Norstedts tryckeri.

Myndigheternas skrivregler (1997). 4 uppl. Fritzes.

Några riktlinjer för författningsspråket (1994) Statsrådsberedningen PM 1994:4. Regeringskansliets offsetcentral, Stockholm.

Svarta listan (1988). Statsrådsberedningen.

Svensk handordbok (1991). Norstedts förlag.

Svenska Akademiens ordlista. 11 uppl. (1986). Norstedts.

Svenska skrivregler (1992). Svenska språknämnden. Almquist & Wiksell.

TNC:s skrivregler. (1986). 4 omarb. utg. Tekniska nomenklaturcentralens publikationer nr 83.

Reviderade kommentarer

1. Formellt uttryck. Ett formellt skrivsätt kan ge ett stelt intryck och försvåra läsningen av texten. Svarta listan (1988).
2. Böjning av främmande ord. Latinska pluralformer kan inte användas i singular. Det heter alltså inte »ett centra» utan »ett centrum». Svenska skrivregler 60 Märk 1.

[Uttryck som en data och en personal utgör en egen feltyp för vilken borde finnas en egen regelgrupp.]

3. Dataterm. Använd hellre den term som rekommenderas av Svenska datatermgruppen. Källa: Svenska datatermgruppen, 1997.

[Ta bort termer som inte finns med på datatermgruppens lista!]

4. Datum och tal. Bara den sista bokstaven i ordningstalet skrivs ut efter kolon. Skriv alltså »3:e» och inte »3:dje». Svenska skrivregler 132.
5. Datum och tal. Datum i löpande text bör skrivas enligt mönstret »1/5 1994» eller ännu hellre »1 maj 1994». Svenska skrivregler 140, även 158 Märk 2.
6. Datum och tal. Hela årtalet bör alltid skrivas ut, t.ex. »1994-05-01». Om datum står i löpande text och inte i brevhuvudet eller liknande bör det helst skrivas »1/5 1994» eller »1 maj 1994». Svenska skrivregler 140-141, även 158 Märk 2.
7. Datum och tal. Ordningstal ska inte utmärkas med kolon och slutbokstav i datumuppgifter. Skriv alltså »den 1 maj» och inte »*den 1:a maj». Svenska skrivregler 137.
8. Datum och tal. Siffergrupper i stora tal bör skiljas åt med mellanrum, helst inte med punkt och definitivt inte med komma. Skriv alltså »100 000» hellre än »100.000», undvik helt att skriva »100,000». Svenska skrivregler 127.
9. Dubbel passiv. En mening med två passiva verb i rad (s-passiv) blir svårläst. Undvik de dubbla passiverna genom att antingen göra det första verbet aktivt eller göra om den andra s-passiven till bli-passiv eller liknande. Skriv alltså »ngn föreslår att ngt inrättas» eller »ngt föreslås bli inrättat» hellre än »*ngt föreslås inrättas». Myndigheternas skrivregler 4.2.9.
10. Dubbelt supinum. Undvik s.k. dubbelt supinum, t.ex. »*kunnat gjort». Skriv i stället »kunnat göra» som är grammatiskt korrekt. Myndigheternas skrivregler 4.2.8.
11. Dubbla mellanslag. Dubbla mellanslag bör inte användas.
12. Felaktig förkortning. Vissa initialord som inte är egennamn skrivs alltid med små bokstäver. Svenska skrivregler 115.
13. Felaktig förkortning. Svenska skrivregler 120.
14. Felaktig förkortning. Svenska skrivregler 121.

[Grupp 13 och 14 är en sammanblandning av sammandragningar och avbrytningar. Dela upp i två egna grupper och skriv kommentarer som beskriver skillnaden mellan de två olika förkortningstyperna!].

15. Felaktig förkortning. De internationellt överenskomna beteckningarna för måttenheter skrivs alltid utan punkt. Svenska skrivregler 122.
16. Felaktig sammansättning. Orden bör skrivas isär. Svenska skrivregler 99.
17. Felaktig särskrivning och vardagligt. Orden bör skrivas ihop och eventuellt skall ett ord som inte är vardagligt väljas. Svenska skrivregler 99, SAOL (1992).
18. Felaktig särskrivning och ålderdomligt. Orden bör skrivas ihop och eventuellt skall ett ord som är mer nutida väljas. Svenska skrivregler 99, SAOL (1992).

[Regelkategorierna 17 och 18 innehåller ord som är både felaktigt särskrivna och vardagliga/ålderdomliga. Dessa bör beskrivas var för sig så att programmet visar kommentarer till båda.]

19. Felaktig särskrivning. Orden bör skrivas ihop. SAOL, se äv. Svenska skrivregler 99–100.
20. Felaktig särskrivning. Orden bör skrivas ihop. Svenska skrivregler 100.
21. Felaktig särskrivning. Orden bör skrivas ihop. Svenska skrivregler 99.
22. Felaktig särskrivning. Orden bör skrivas ihop. Svenska skrivregler 99, SAOL.
23. Formella eller ålderdomliga ord. Svarta listan (1988). Klarspråk (1995).
[Ord från Klarspråk bör tas bort eftersom det inte är en legitim källa i vårt program.]
24. Formellt uttryck. Klarspråk (1995).
[Ord från Klarspråk bör tas bort eftersom det inte är en legitim källa i vårt program.]
25. Stela och ålderdomliga ord. Svarta listan (1988).
[Regelgrupperna 23 och 25 borde kunna slås ihop till en enda.]
26. Formfel. Molde, Svenska i dag (1992).
[Molde används inte som källa. Ta bort!].
27. Formfel. Svenska skrivregler 60.
[Ta bort denna grupp och flytta orden till grupp 2].
28. Främmande ord. [Källa?]
[Dessa ord bör kontrolleras och ges källhänvisningar.]
29. Geografiska egennamn. Geografiska egennamn skrivs med stor bokstav. Svenska skrivregler 74.
30. Hopning. Avslutande skiljetecken placeras vanligtvis antingen före eller efter parentes. Svenska skrivregler 196.
31. Hopning. Normalt undviker man hopning av flera tecken. Någon gång kan för tydlighets skull skiljetecken sättas ut både före och efter citattecknet. Svenska skrivregler 12 Märk
32. Hopning. Punkt förekommer vanligen ensam eller i en grupp med tre stycken.
33. Hopning. Oväntad teckenföljd.
34. Ickefunktion. Källa saknas?
35. Ickefunktion. Svensk handordbok.
36. Ickefunktion. Svenska skrivregler 245.
[Ovanstående tre är inga äkta regelgrupper. De innehåller regler som inte fungerar av olika skäl. Kolla och se vilka de är och om det går att få dem att funka.]
37. »Kommer» utan »att». Verbet »kommer» skrivs med »att» enligt de flesta grammatikböcker. Dock börjar användningen av »kommer» utan »att» att sprida sig och bli allt mer accepterat så att man i dag ser det ganska ofta även i dagspressen.
[Det finns två regelgrupper med det här namnet bland kommentarerna. Den som står längre ner gäller. Ta bort den här.]
38. Kontamination. Molde, Svenska i dag 1992.
39. Kontamination. Molde, Svenska idag, 1992.
[Molde duger inte. Kolla om det går att hänvisa till Svensk handordbok i stället.]
40. Kontamination. Svensk handordbok.
[Dessa uttryck behöver specifika kommentarer och ersättningsförslag för att kunna förstås.]
41. Kontamination. Svenska skrivregler 54.
[Här refereras till Svenska skrivregler men det stämmer inte med innehållet i gruppen som är uttrycket *ha anspråk på*. Om jag inte minns fel borde här ligga *så kallat* följt av citattecken, men detta uttryck kanske passar bättre under Teckenanvändning.]
42. Mellanrum. Komma, frågetecken, utropstecken och semikolon ska normalt följas av mellanrum. Punkt och kolon ska följas av mellanrum när nytt ord följer. Svenska skrivregler 150 f.
43. Mellanrum. Inget mellanrum görs mellan citattecken och den text som omsluts av dessa tecken. Svenska skrivregler 153
44. Mellanrum. Mellan siffra och måttbeteckning bör det finnas mellanrum. Jfr Svenska skrivregler 125.

45. Mellanrum. Mellan siffra och måttbeteckning bör det finnas mellanrum. Jfr Svenska skrivregler 144.
46. Mellanrum. Snedstreck ska varken föregås eller följas av mellanrum utom i speciella sammanhang. Svenska skrivregler 155.
47. Mellanrum. Paragraftecken ska följas av mellanrum före siffra. Svenska skrivregler 257
48. Mellanrum. Inget mellanrum görs mellan parantestecken och den text som omsluts av dessa tecken. Svenska skrivregler 153
49. Mellanrum. Inget mellanrum görs före punkt, frågetecken, utropstecken, komma, kolon och apostrof. Svenska skrivregler 150.
50. Meningsinledare. Börja inte en mening med bindeord om du inte vill uppnå en särskild effekt med det.[källa?]
[Källa saknas. Det här känns ändå som en användbar regel. Försök hitta lämplig källa.]
51. Objektsform efter preposition. Efter preposition bör pronomenet ha objektsform. Skriv *till dem som* i stället för *till de som* (SHB 1991). Märk: formen *till de som* förekommer och accepteras allt mer framför allt i mindre formell text.
52. Opersonligt man. Källa saknas.
[Dublett. Se 169. Ta bort denna kommentar.]
54. Prepositionsuttryck. Svensk handordbok.
[Dessa uttryck behöver specifika kommentarer och ersättningsförslag för att kunna förstås. Dessutom har Rickard några uttryck att komplettera med.]
55. Skiftfel. Här kan det finnas en meningsgräns. Svenska skrivregler 66
[Den här regeln ger upphov till alltför många falska alarm. Ta bort!]
56. Tautologi. Undvik att kombinera två liktydiga uttryck. Källa saknas.
[Kolla och se om det går att hänvisa till Svensk handordbok eller någon annan källa.]
57. Teckenanvändning. Använd riktiga citattecken. Svenska skrivregler 213
[Vad motsvarar det här för regel i Plita? Kolla och värdera om den kan vara med.]
58. Teckenanvändning. I svensk text används som citattecken normalt tecknen "...". Om ett citat förekommer inuti ett annat citat används apostrofer. Svenska skrivregler 213 f.
[Denna regelgrupp är nu ok och kan användas]
59. Teckenanvändning. I tryckt text används böjda citattecken i stället för raka. Källa saknas.
[I Svenska skrivregler står att raka är ok. Regeln bör därför inte finnas med så länge vi inte har en källa som är anpassad för typografisk text (Sroms och kfrencks handbok?)]
60. Teckenanvändning. Som apostrof används i tryckt text den böjda varianten. Svenska skrivregler 225.
[Hänvisningen funkar inte riktigt. Eftersom skrivreglerna accepterar raka citattecken borde de väl också acceptera rak apostrof.]
61. Teckenanvändning. Tankstreck skrivs med långt streck. Bindestreck föregås inte av mellanrum. Svenska skrivregler 184 ff.
62. Teckenanvändning. Man bör undvika att låta citattecken omge bara en del av ett ord. Svenska skrivregler 223.
63. Teckenanvändning. Man bör inte kombinera »s.k.» med citattecken. Svenska skrivregler 213.
64. Teckenanvändning. Specialtecken används inte fristående. Svenska skrivregler 229-231.
65. Teckenanvändning. Använd tankstreck i stället för bindestreck för att markera att örestal eller krontal saknas i ett belopp. Svenska skrivregler 144 och 184.
[Denna regelgrupp är nu ok och kan användas]
66. Teckenanvändning. Tecknen %, ‰, $ och £ används inte som delar i ord. Svenska skrivregler 258.

67. Teckenanvändning. Apostrof sätts inte ut före genitiv-s i svenskan. Svenska skrivregler 226.
68. Tidsuttryck. Tidsuttryck skrivs normalt med liten begynnelsebokstav. Detta gäller även månader och dagar. Svenska skrivregler 92.
[Den här gruppen borde ingå i en större grupp av ord som ofta felaktigt skrivs med stor begynnelsebokstav där också bl.a. uttryck för historiska händelser ingår (t.ex. andra världskriget, se sv skrivregler 93. Det ska väl också finnas en motsvarande grupp av ord som inte sällan stavas med liten bokstav trots att de ska ha stor (t.ex. sverige)?]
69. Versalfel. Undvik stor bokstav inuti ord.
70. Vardagligt eller talspråkligt. Svenska skrivregler 54. SHO 1991.
Fixat! [Felfrasen *ifall att* flyttas till grupp 54].
71. Vardagligt eller talspråkligt. [källa?]
[I den här gruppen ligger bara uttrycket *även fast* (det är väl en felskrivning av *även om*) utan hänvisning. Ta bort denna grupp och flytta frasen till grupp 54 med hänvisning till SHB]
72 *Kommer* utan *att*. Hjälpverbet »kommer» bör följas av »att». Skriv »kommer att hämta», inte »kommer hämta». SHO 1991. Märk: konstruktioner utan *att* förekommer numera allt oftare t.ex. i kvällspressen.
[SHO kan användas som källa för denna typ av fel. Feltypen borde kanske slås ihop med andra felaktiga verbfraskonstruktioner till en större grupp.]
101. Kongruensfel. Artikeln är troligen felböjd och bör skrivas i obestämd form, t.ex. »en bil» eller »ett hus».
102. Kongruensfel. Artikeln är troligen felböjd och bör skrivas i bestämd form, t.ex. »den bilen» eller »det huset».
[Enbart bestämd form singular?]
103. Kongruensfel. Artikeln är troligen felböjd och bör skrivas i neutrum (ett-ord), t.ex. »ett hus» eller »det huset».
104. Kongruensfel. Artikeln är troligen felböjd och bör skrivas i plural (flertal), t.ex. »de bilarna/husen».
105. Kongruensfel. Artikeln är troligen felböjd och bör skrivas i singular (ental), t.ex. »en bil» eller »ett hus».
[Enbart obestämd form singular?]
106. Kongruensfel. Artikeln är troligen felböjd och bör skrivas i utrum (en-ord), t.ex. »en bil» eller »den bilen».
107
[Denna grupp är tom och bör tas bort]
108. Kongruensfel. Pronomenet är troligen felböjt och bör skrivas i neutrum (ett-ord), t.ex. »mitt hus».
109. Kongruensfel. Pronomenet är troligen felböjt och bör skrivas i plural (flertal), t.ex. »mina bilar/hus».
110. Kongruensfel. Pronomenet är troligen felböjt och bör skrivas i singular (ental), t.ex. »min bil» eller »mitt hus».
111. Kongruensfel. Pronomenet är troligen felböjt och bör skrivas i utrum (en-ord), t.ex. »min bil».
112. Kongruensfel. Förslag: substantivet är felböjt, det skall vara i
[Denna grupp är tom och bör tas bort]
113. Kongruensfel. Förslag: substantivet är felböjt, det skall vara i obestämd form. Exempel på substantiv i obestämd form är fjäll och sjö.
114. Kongruensfel. Förslag: substantivet är felböjt, det skall vara i bestämd form. Exempel på substantiv i bestämd form är fjället och sjöarna.
115. Kongruensfel. Förslag: substantivet är felböjt, det skall vara i singular. Exempel på substantiv i bil och regel.
116. Kongruensfel. Förslag: substantivet är felböjt, det skall vara i plural. Exempel på substantiv i plural är bilar och regler.
[Ska verkligen substantivet ändras i 113–116? Är det inte rimligare att utgå från att attributen ska ändras?]
117. Kongruensfel. Adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i obestämd form, t.ex. »en gul bil» eller »ett gult hus».
[Obestämd form singular?]

118. Kongruensfel. Adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i bestämd form, t.ex. »den gula bilen» eller »det gula huset».
119. Kongruensfel. Adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i singular (ental), t.ex. »en gul bil» eller »ett gult hus».
[Obestämd form singular?]
120. Kongruensfel. Adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i plural (flertal), t.ex. »de gula bilarna/husen».
121. Kongruensfel. Adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i utrum (en-ord), t.ex. »en gul bil».
[Utrum singular?]
122. Kongruensfel. Adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i neutrum (ett-ord), t.ex. »ett gult hus».
[Neutrum singular?]
123. Kongruensfel. Det första adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i obestämd form, t.ex. »en gul bil» eller »ett gult hus».
[Obestämd form singular?]
124. Kongruensfel. Det första adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i bestämd form, t.ex. »den gula bilen» eller »det gula huset».
[Bestämd form singular?]
125. Kongruensfel. Det första adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i singular, t.ex. »en gul bil» eller »ett gult hus».
[Obestämd form singular?]
126. Kongruensfel. Det första adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i plural, t.ex. »gula bilar» eller »de gula bilarna».
[Obs! Både bestämd och obestämd? Kolla förslagen.]
127. Kongruensfel. Det första adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i utrum, t.ex. »en gul bil».
[Utrum obestämd?]
128. Kongruensfel. Det första adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i neutrum (ett-ord), t.ex. »ett gult hus».
129. Kongruensfel. Det andra adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i obestämd form, t.ex. »en gul bil» eller »ett gult hus».
130. Kongruensfel. Det andra adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i bestämd form, t.ex. »den gula bilen» eller »det gula huset».
131. Kongruensfel. Det andra adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i singular, t.ex. »en gul bil» eller »ett gult hus».
132. Kongruensfel. Det andra adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i plural, t.ex. »gula bilar» eller »de gula bilarna».
133. Kongruensfel. Det andra adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i utrum, t.ex. »en gul bil».
134. Kongruensfel. Det andra adjektivet är troligen felböjt och bör skrivas i neutrum (ett-ord), t.ex. »ett gult hus».
135. Kongruensfel. Böjningen mellan artikel och substantiv stämmer inte överens.
136. Kongruensfel. Böjningen mellan artikel och substantiv stämmer inte överens.
137. Kongruensfel. Böjningen mellan artikel och substantiv stämmer inte överens.
138. Kongruensfel. Böjningen av artikel och adjektiv stämmer inte med substantivet.
139. Kongruensfel. Böjningen av artikel och adjektiv stämmer inte med substantivet.
140. Kongruensfel. Böjningen mellan pronomen och substantiv stämmer inte överens.
141. Kongruensfel. Böjningen av pronomen och adjektiv stämmer inte med substantivet.
142. Kongruensfel. Böjningen av pronomen och adjektiv stämmer inte med substantivet.
[136–142 är alternativ till de mer specifika kommentarerna ovan. Tills vidare används 136–142 och först i det nya regelspråket blir det aktuellt att bestämma hur kommentaren ska slutgiltigt formuleras.]

150. *Kommer* utan *att*. Kommer följt av ett verb i infinitiv, till exempel spela eller skriva, kräver ordet att mellan kommer och verbet i infinitiv. Källa saknas.

[Denna grupp är tom. Ta bort. Kommer utan att har gruppnummer 72]

161. Abstrakt eller vagt ord. Abstrakta och vaga ord gör texten mer svårläst eftersom de inte ger läsaren tillräcklig information. Försök välja ett mer specifikt ord, gör sammanhanget mer konkret med exempel och använd t.ex. bestämd artikel eller pronomen när du syftar tillbaka på något som du redan har talat om. Skriv huset, detta hus eller ditt hus istället för ifrågavarande/ovannämnda/avsedda hus. Källa: Klarspråk, Länstyrelsen i Stockholms län (1995).

[Klarspråk ska inte gälla som källa. Kolla igenom denna grupp och se om det finns alternativa källor, t.ex. Att skriva bättre på jobbet.]

162 Lång preposition. Undvik långa prepostitioner som »angående», »beträffande», »rörande» m.fl. när de kan ersättas med enkla prepositioner som t.ex. »om», »i» eller »med». Skriv t.ex. *Ett yttrande om ...* i stället för *Ett yttrande beträffande ...* Myndigheternas skrivregler 4.6.2.

[Ändra gruppnamn till Långa prepostitioner och hänvisa till Myndigheternas skrivregler 4.6.2. Ge alla ord ersättningsförslag eller omskrivningsexempel i kommentaren.]

163 Formellt uttryck. Mer vardagligt språk underlättar läsarens förståelse av texten. Källa: Myndigheternas skrivregler, Statsrådsberedningen (1994).

[Denna regelgrupp är tom. Ta bort.]

164 Förlängt ord. Vissa ord förlängs ibland i onödan med efterleder av typen -insatser, -åtgärder och -verksamhet. Använd det kortare uttrycket och skriv hellre marknadsföring i stället för marknadsföringsinsatser. Källa: Myndigheternas skrivregler 4.3.4.

[Kolla igenom orden och ge ersättningsförslag.]

165 Sammansatt verb. Vissa verb kan skrivas både sammansatt och särskrivet, t.ex. nedskriva-skriva ned. Den särskrivna formen är numera normalform i de flesta texter, medan den sammansatta formen används i formella texter. Använd därför i normala fall särskriven form. Källa: Svenska skrivregler, 58.

[Denna regelgrupp är tom. Ta bort. Troligen avses partikelverb som nedskriva - skriva ned. Därför har jag ändrat gruppnamnet till Partikelverb (tidigare Kriångliga sammansättningar) och källan till Svenska skrivregler. Dessa har vi en lista på som ska inkorporeras i lexikon]

166 Substantivering. Kontrollera om ordet är ett s.k. substantiverat verb, det vill säga ett verb omgjort till ett substantiv med hjälp av substantivändelse. Verben behövs i meningen för att inte språket ska bli tungt och opersonligt. Se efter om du kan använda ett verb istället. Källa: Klarspråk, Länstyrelsen i Stockholms län (1995).

[Denna regelgrupp finns inte. Ta bort]

167 Tvetydigt ord. Läsaren kan eventuellt misstolka ordet utifrån en annan betydelse i allmänspråket. Försök ändra till ett mer entydigt ord. Källa: Att skriva bättre offentlig svenska, Westman M (1985).

[Det finns inga regler som hänvisar till denna kommentar. Källan stämmer inte. Ta bort.]

168 Kommatering. Komma sätts oftast mellan ju ... desto, utom vid mycket korta meningar som är lätta att överblicka. Svenska skrivregler 170, Märk 2.

[Den här regelgruppen finns inte med i regelfilen. Funkar den inte? Kanske borde gruppnamnet ändras för att inte ge sken av att innehålla generella kommateringsregler. Det borde också finnas en regel för *dels, ... dels* inom samma regelgrupp.]

169 Oklart syftande man. Kontrollera att »man» inte har en oklar syftning t.ex. på olika personer i samma textavsnitt: *Man krävde att man skulle ompröva beslutet* istället för *Demonstranterna krävde att regeringen skulle ompröva beslutet*. Däremot är »man» ofta att föredra framför passiva konstruktioner om subjektet är obestämt.

[Den här regeln är problematisk bl.a. för att den uppmärksammar alla användningar av man och därmed ger många falska alarm. Ta bort?]

170 Kontamination. Ordet »mellan» kan inte användas tillsammans med tankstreck i betydelsen »mellan ... och». Skriv med bara tankstreck (»öppet 10-18») eller prepositioner (»öppet mellan 10 och 18»). Kontrollera också att tankstrecket inte skrivs med bindestreck eller omges av mellanrum. Svenska skrivregler 189.

[I Granska borde man kunna formulera fler regler som kollar att tankstrecket inte skrivs med bindestreck eller omges av mellanrum så att användaren själv inte behöver kolla det. Det gick inte i Plita. Kanske bör regeln byta regelgrupp till teckenanvändning i stället så att alla Svenska språknämndens regler för tecken ligger på samma plats]

171 Kontamination. Uttrycken från ... till och mellan ... och är sammanblandade. Välj ett av dem, eller formulera på annat sätt. Källa: TNCs skrivregler.

[TNCs skrivregler borde också vara en legitim källa. Behåll regeln.]

172. Svårbegripliga ord. Vissa ord är svåra att förstå för många. Undvik sådana ord om du inte är säker på att läsarna förstår dem. Orden som finns med här misstolkades av fler än 90 % i ett ordförståelsetest från 1976. Språkklyftan 1976.

[Ta bort ord som missförstods av färre än nittio procent och pröva regelgruppens användbarhet. Finns ersättningsord?]

173. Tvetydiga ord. Vissa ord kan lätt misstolkas. Ibland har orden till och med en annan beydelse än i vardagsspråket. Dessa ord bör skrivas om till mer entydiga ord. Orden är hämtade från Språkklyftans undersökning bland AMU-elever som gjordes 1976.

[Jag är mer osäker på att använda denna grupp. När ordet inte används tvetydigt, som i de flesta fall, blir det falskt alarm.

Omarbetning av stiltaggarna i Granska

I detta dokument presenteras först de nuvarande taggarna som används i Granska. Därefter beskrivs vilka taggar vi vill ha med i nästa version av Granska.

Taggar i Granska version 3.0

tagg	betydelse	källor	ordexempel	förändring
abso	abstrakt ord	Klarspråk	angivna	Källan är inte giltig så taggen kommer inte att användas förrän vi har en giltig källa.
absp	abstrakt preposition	Klarspråk, Myndigheternas skrivregler	angående	lång preposition är bättre, taggen blir lgpp
data	dataterm	Datatermgruppen	attached	Ej lämpligt med ord som motsvaras av riktiga ord. Nytt förslag: datm
datf	dataförkortning	Datatermgruppen	exempel saknas, då dessa skrivs bättre som regler	
felt	feltolkade ord	Språkklyftan	arrendator	
fram	främmande ord	Svenska skrivregler Myndigheternas skrivregler	museumet	Ej lämpligt med en tagg som motsvaras av ett riktigt ord
foal	formellt eller ålderdomligt ord	SAOL, Svarta listan, Klarspråk, Svenska skrivregler, Prima Vista, Myndighetrnas skrivregler	hemställa	bör delas upp i två taggar, en för formella ord och en för ålderdomliga. Tyvärr är det väldigt svårt att göra den uppdelning vi behåller taggen.

fsms	felaktig sammansättning	Svenska skrivregler	nuförtiden	OK
namn	geografiska egennamn	Svenska skrivregler fast bara att det skall skrivas med initial versal och några exempel, ingen lista.	göteborg	
onfl	onödig förlängning	Myndigheternas skrivregler, Svarta listan, Klarspråk	befrämja	
pavb	partikelverb	Svarta listan Myndigheternas skrivregler	handha	Sammansatta verb
svba	svårbegripligt ord, >75 % i undersökningen missförstår.	Språkklyftan	appell	
svbb	svårbegripligt ord, >50-75 % i undersökningen missförstår.	Språkklyftan	acklamation	
tidu	tidsuttryck	Svenska skrivregler Tidsuttryck skrivs med initial gemen.	första maj	
tvet	tvetydigt ord	Klarspråk, Svarta listan	bereda	
vard	vardagligt ord	Svenska skrivregler	dej	

Taggar som vi vill ha

Tagg	Betydelse	Källa	Exempelord	Anmärkning
datm		Datatermgruppens ordlista på **Error! Reference source not found.**	attachment	ersätter taggarna datm och datf. De flesta datf skrivs som regler.
foal	formellt eller ålderdomligt ord	Svarta listan	nöjaktig	
frmo	främmande ord	Svenska skrivregler Myndigheternas skrivregler 60-63	faktana	ersätter taggen fram
fsms	felaktig sammansättning	Svenska skrivregler 100	föredetta	
lgpp	lång preposition	Myndigheternas skrivregler 4.6.2	angående	ersätter taggen absp
libb	liten begynnelsebokstav	Svenska skrivregler 92	Andra Världskriget	ersätter taggen tidu och fylls med fler likartade ord.
lprs	lång verbform (lång presensform i passivum)	Myndigheternas skrivregler 4.2.5 Svenska skrivregler 57	behöves	
onfl	förlängning (skrytfenor.) taggen står för onödiga förlängning	Myndigheternas skrivregler 4.3.4 Svenska skrivregler 58.	marknadsför-ingsinsatser	
pavb	sammansatt verb (partikelverb)	Myndigheternas skrivregler 4.2.3 Svenska skrivregler 58	uppsätta	Några inlagda i style, Rickard har fler i en lista.
psvb	passiva verb	?	spelas	Rickard har lista
stbb	stor begynnelse bokstav	Svenska skrivregler 71, 74	vänern	ersätter taggen namn och fylls ut med fler likartade ord.
svba	svårbegripligt ord, kategori A, > 75 % förstår inte ordet	Språkklyftan	appell	experimentell regelgrupp

vard	vardagligt eller talspråkligt ord	Svenska skrivregler 54, 55	dej	

Kategorier efter paragrafer

I lexikonet kommer det också att finnas information om vilka paragrafer i källorna som taggarna härstammar ifrån

Källan i förkortad form	Betydelse	Exempel
SS	Svenska skrivregler	SS54
MSR	Myndigheternas skrivregler	MSR2.2.2
SVL	Svarta listan	Det finns ingen uppdelning i paragrafer i Svarta listan.
SAOL	Svenska akademins ordlista	Det finns ingen uppdelning i paragrafer i SAOL.
SPKL	Språkklyftan	Det finns ingen uppdelning i paragrafer i språkklyftan.
SHO	Svenska handordbok	Det finns ingen uppdelning i paragrafer i SHO.

Style

blivi	vb.sup.akt	vard	ss54	blivit		
bleve	vb.sup.akt	vard	ss54	blivit		
dej	pn.utr.sin.def.obj	vard	ss55	dig		
mej	pn.utr.sin.def.obj	vard	ss55	mig		
dä	pn.neu.sin.def.sub/obj	vard	ss55	det		
dä	dt.neu.sin.def	vard	ss55	det		
våran	ps.utr.sin.def	vard	ss55	vår		
vårat	ps.neu.sin.def	vard	ss55	vårt		
eran	pn.utr.plu.def.obj	vard	ss55	er		
erat	pn.neu.sin.def.sub/obj	vard	ss55	ert		
nån	dt.utr.sin.ind	vard	ss55	någon		
nån	pn.utr.sin.ind.sub/obj	vard	ss55	någon		
nåndera	pn.utr.sin.ind.sub/obj	vard	ss55	någondera		
nånsin	ab	vard	ss54	någonsin		
nånstans	ab	vard	ss54	någonstans		
nånting	pn.neu.sin.ind.sub/obj	vard	ss54	någonting		
nånvart	ab	vard	ss54	någonvart		
nåra	dt.utr/neu.plu.ind	vard	ss54	några		
nåt	dt.neu.sin.ind	vard	ss54	något		
nåt	pn.neu.sin.ind.sub/obj	vard	ss54	något		
nåtdera	pn.neu.sin.ind.sub/obj	vard	ss54	någotdera		
nåting	pn.utr.sin.ind.sub/obj	vard	ss54	någonting		
straxt	ab	vard	ss54	strax		
sån	jj.pos.utr.sin.ind.nom	vard	ss54	sådan		
såna	jj.pos.utr/neu.plu.ind.nom	vard	ss54	sådana		
sånt	jj.pos.neu.sin.ind.nom	vard	ss54	sådant		
varann	pn.utr/neu.plu.def.obj	vard	ss55	varandra		
uppsätta	vb.inf.akt	pavb	ss58	sätta upp		
tillägga	vb.inf.akt	pavb	ss58	lägga till		
överenskomma	vb.inf.akt	pavb	ss58	komma överens		
utskriva	vb.inf.akt	pavb	ss58	skriva ut		